

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2015/16:2077

av Anders Forsberg m.fl. (SD)

Skogen

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den ”svenska modellen” med två övergripande och jämställda skogspolitiska mål – miljömålet och produktionsmålet – fortsatt bör bevaras och utvecklas vidare i samarbete med skogsnäringen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Skogsstyrelsen tillsammans med skogsnäringen bör arbeta mer för att öka andelen röjd skog och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta dispensförfarandet vid avverkningsanmälan och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regelverket kring dikesrensningen bör förenklas och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bibehålla möjligheten till att fortsatt använda skogskonto, ett skattesystem som möjliggör en mer långsiktig och ändamålsenlig beskattning vid avverkning av skog, och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skyddad skog och att Sverige ansluter sig till FAO:s definition av skogsmark, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Skogsstyrelsen ska utöka sin rådgivning kring natur- och kulturmiljövårdsåtgärder inom skogsbruket och tillkännager detta för regeringen.

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Skogsstyrelsen mer ska stödja arbetet med att registrera och kartlägga hittills okända forn- och kulturlämningar och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om art- och habitatdirektivet respektive fågeldirektivet och dess implementering i lagstiftningen och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Skogsstyrelsens arbete med nyckelbiotoperna och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Mer än halva Sveriges yta är skog och skogens betydelse har många dimensioner, inte minst vad gäller friluftsliv, turism, kulturarv och biologisk mångfald. Samtidigt är skogsbruket en av våra viktigaste näringar och utgör en oerhört viktig länk i kedjan som ska hålla ihop ekonomin i många regioner. En skogsindustri i absolut världsklass utgör en hörnsten för svensk ekonomi i ett nationellt perspektiv. I slutändan bygger denna industri på god tillgång på råvara av hög kvalitet. Den svenska skogen är en nationell angelägenhet.

Enligt forskare på Sveriges lantbruksuniversitet finns en potential för ökat utnyttjande av skogens möjligheter, vilket kan generera tiotusentals nya jobb, exportintäkter och dessutom förnybar energi. Sverige har en oerhörd resurs i form av kunskap och erfarenhet vad gäller skogsbruk. Detta vill vi i Sverigedemokraterna bevara, men då måste vi också se till att det fortsatt kommer att vara ekonomiskt lönsamt att bruka skogen.

I modern tid har vi i Sverige aldrig haft så mycket skog som nu och mängden skog ökar. I väsentliga avseenden är tillståndet för Sveriges skogar väsentligt bättre idag än för hundra år sedan. Sammanlagt är (enligt Skogsstyrelsen) 31 procent av skogen undantagen ifrån aktivt skogsbruk, om man inkluderar frivilliga avsättningar och improduktiv skogsmark, så kallade skogsimpediment som enligt lag inte får avverkas. Detta är en mycket hög siffra sett i ett internationellt perspektiv och i absoluta tal motsvarar denna yta mer än Skåne, Blekinge, Småland, Halland och Västergötland tillsammans.

I Sverige har vi ett relativt väl fungerande system där stora arealer frivilligt avsätts av skogsägarna själva. Detta system vill vi i Sverigedemokraterna värna och utveckla i harmoni med skogsägarnas intressen. Utgångspunkten bör i princip vara att vi ska ta skogens värde tillvara. Det gäller alltså både skogen som biologisk tillgång och som råvarubas. Vi ska alltså av olika skäl freda vissa områden från avverkning och balansera miljömål med produktionsmål. Detta synsätt har betydelse inte minst för landsbygden, där både turism och skogsindustrin genererar arbetstillfällen. Dessutom ger skogen möjligheter för en aktiv fritid för landsbygdens befolkning.

Vi i Sverigedemokraterna skriver i princip under på behovet av att värna skyddsvärda biotoper och freda betydande arealer från avverkning. Samtidigt ser vi med viss oro på regeringens ambitioner att ytterligare undanta enorma arealer produktiv skogsmark, upp till en och en halv miljon hektar. Den totala kostnaden för detta låter sig inte beräknas eftersom markpriserna varierar, men det kan närma sig i storleksordningen hundra miljarder i inköp av skog.

För övrigt uppstår en indirekt kostnad när produktiv skogsmark tas ur bruk, vilket i slutändan blir en ekonomisk förlust för hela samhället. Sverigedemokraterna prioriterar skötsel av redan skyddade områden framför alltför omfattande nya inköp. Vissa av naturreservaten sköts nämligen inte idag i enlighet med sina skötselplaner och det finns då till exempel risk för att problem med skadedjur som kan sprida sig till intilliggande skogsfastigheter.

Ingen skulle förneka att naturreservaten bidrar till en stor artrikedom, men även kvarlämnade småbiotoper, sparade döda eller ensamma träd, kantzoner och skogsklädda myrar är viktiga naturskogselement för artrikedomen. Antalet arter ökar inte heller linjärt med den skyddade arealens storlek.

Vi i Sverigedemokraterna vill ta skogsägarnas intressen tillvara så att skogsbruk ska kunna bedrivas över hela landet. Det handlar till exempel om sänkt skatt på drivmedel till jord- och skogsmaskiner, men även minskad byråkrati kring skötsel och avverkning av skog.

Dessutom behöver vi förstärka den behovsanpassade forskningen och ytterligare stödja utvecklingen av det svenska skogsbruket som till exempel åtgärder för att öka tillväxten, nya skördemetoder eller minskandet av körskador. Vi anser att den bästa skogspolitiken uppnås genom frivillighet och information snarare än genom detaljstyrande lagar och regleringar.

Insatser för röjning

Sverige har stora arealer ungskog som behöver röjas, det vill säga glesas ur för att ge de träd som blir kvar de bästa förutsättningar för tillväxt och kvalitetsdaning.

I Sverige slutavverkas årligen drygt 200 000 hektar. När föryngringen vuxit upp till en ungskog behöver den oftast röjas. Många unskogar behöver också röjas i etapper, minst två gånger, medan unskog på mager och torr mark kan klara sig med en röjning. Om man räknar med ett och halvt röjningstillfälle i genomsnitt skulle det årliga röjningsbehovet motsvara cirka 300 000 hektar. Den faktiska arealen som röjs är dock betydligt lägre. Det är en förklaring till att vi har byggt upp ett ”röjningsberg” på ca 1,3 miljoner hektar ungskog som redan borde ha röjts.

En omsorgsfullt röjd skog ger på sikt grövre träd, som kan avverkas vid en lägre ålder än motsvarande oröjd skog och genererar därför en bättre lönsamhet. Skog som inte röjs ger istället fler klenta stammar där varje stam kostar lika mycket att avverka som grova stammar. Detta innebär att avverkningskostnaden därmed blir högre per volymenhet, avverkningstillfället förskjuts framåt i tiden och skogens omloppstid förlängs i onödan.

Sverigedemokraterna anser att en väl utformad rådgivningsinsats i samarbete med skogsnäringen skulle kunna öka skogsägarnas incitament för att röja i tid och att också röja rätt.

Dispens vid avverkningsanmälan

Innan en skog slutavverkas ska man enligt lag lämna in en avverkningsanmälan till Skogsstyrelsen (om en större yta än 0,5 ha). Detta ska göras minst sex veckor innan avverkningen påbörjas. Ibland finns det anledning att påbörja avverkningen innan dessa sex veckor har gått. Man kan då ansöka om dispens för att få påbörja avverkningen tidigare men det är idag svårt att få en sådan dispens.

Vi i Sverigedemokraterna vill att möjligheten att få dispens vid avverkningsanmälan bör ökas för att på sikt förkorta handläggningstiderna till ett minimum, helst två veckor.

Dikning

Dikning av skogsmark, så kallad markavvattning, är i vissa fall ett effektivt sätt att öka produktionen, minska översvämningsrisken och minimera körskador. Dikning av skogsmark är dock förbjudet i hela södra Sverige, men en länsstyrelse kan bevilja dispens om det finns särskilda skäl. Det är emellertid både dyrt och krångligt att ansöka om dispens, vilket får till följd att produktiv skogsmark genom för högt grundvattenstånd får en lägre produktion och körskadorna ökar istället i motsvarande grad.

För en planterad och röjd granskog i våra sydligare län som har en sämre markavvattning än vad som vore optimalt för träden leder dikningsförbudet bara till sänkt tillväxt som resultat. Någon egentlig miljövinst med att marken producerar mindre virke finns inte. Det enda som händer är att träden växer långsammare, men flora och fauna i en planterad granskog är i stort densamma. Att träd växer snabbare är däremot gynnsamt ur många andra perspektiv. Att träd växer snabbare är däremot gynnsamt ur många perspektiv, mindre areal behövs för att producera samma mängd virke, mer koldioxid binds i träden och omloppstiden kortas.

Genom att göra det lättare att få dispens för effektiv markavvattning, till exempel genom samråd eller liknande vid dikesrensningar av äldre befintliga diken, kan man få möjligheten att vidta förberedande åtgärder mot översvämningsrisker i framtiden. Alla möjligheter att ta till vara de positiva effekterna av dikning hindras tyvärr i praktiken av det förbud som föreligger idag. Det är dags att införa lättnader i regelverken, för att på så sätt kunna bibehålla och öka produktionen, åstadkomma en god miljöhänsyn och minska risker för översvämningsrisker. Detta vore gynnsamt för alla inblandade parter inom modernt skogsbruk.

Skogskontot

Skogskontot innebär att den privata skogsägaren, oftast en familjeskogsbrukare, vid en avverkning kan fördela inkomsten under en tioårsperiod, dessutom gynnar den skogsägare ekonomiskt som aktivt sköter sin skog med exempelvis plantering och röjning. En mindre skogsägare med ojämna avverkningsnivåer riskerar också att drabbas betydligt hårdare än större skogsägare.

Skogskontot kan vara en ekonomisk nödvändighet eftersom större avverkningar sker mer sällan i familjeskogsbruk. Utan skogskontots fördelar skulle skogsägaren tvingas att skatta bort en stor del av inkomsten som byggts upp under skogens långsamma tillväxt, genom att ett enstaka år drabbas av en extra hög taxerad inkomst.

Om skogskontot avvecklas, som den statliga Skatteförenklingsutredningen föreslagit, riskerar skogsindustrin att på sikt få svårt att få fram råvara. Det drabbar hela den svenska ekonomin, eftersom skogen utgör en viktig bas för lönsam export. Principiellt vill vi i Sverigedemokraterna inte ge sämre förutsättningar för skogsnäringen. Vi motsätter oss därför avskaffandet av det så kallade skogskontot, ett skattesystem som möjliggör en mer långsiktig och ändamålsenlig beskattning vid avverkning av skog.

Definitionen av skyddad skog

Enligt regeringens beräkningar som redovisas i beslutet om etappmål för biologisk mångfald och ekosystemtjänster (dnr M2014/593) uppgår arealen formellt skyddad skog till cirka 1,2 miljoner hektar produktiv skogsmark vilket skulle motsvara drygt 5 procent av den totala arealen produktiv skogsmark i Sverige. Skogsbrukets frivilliga avsättningar av produktiv skogsmark uppgår också till cirka 1,2 miljoner hektar, alltså ytterligare drygt 5 procent.

Det kan konstateras att Sveriges regering väljer att endast ta med produktiv skogsmark i beräkningen, för att sedan jämföra hur stor procentandel skog skyddas jämfört med hur stor procentandel andra länder skyddar. Noterbart är att många av dessa jämförelseländer använder t.ex. FAO:s definition av skogsmark, som inkluderar skogsimpediment och sådant som vi här närmast skulle kalla för parker och strövområden. Sverigedemokraterna anser att regeringen istället bör ansluta sig till FAO:s definition av skyddad skog.

Statistiken enligt Skogsstyrelsen:

Formella avsättningar (nationalparker, naturreservat, biotopskydd och naturvårdsavtal)
– ca 7 % av skogsmarken.

Frivilliga avsättningar (skogsägarnas egna avsättningar)
– ca 4 % av skogsmarken.

Den generella hänsynen på avverkningsobjekten (ca 8 % av avverkningsarealen)
– ca 6 % av skogsmarken.

Improduktiv skog skyddad idag enligt skogsvårdslagen
– ca 14 % av skogsmarken.

(Källa: Skogsstyrelsen tabell 5.8, siffrorna avser 2011 och 2014.)

Andelen skog undantagen från avverkning blir alltså vid en korrekt beräkning 31 % av den svenska totala skogsarealen, genom olika former av formellt eller frivilligt skydd.

Skador på fornlämningar

Att förstöra eller skada fornlämningar är ett brott mot kulturmiljölagen. Trots det visar Skogsstyrelsens och Riksantikvarieämbetets årliga inventering att nästan hälften av de inventerade forn- och kulturlämningarna påverkats eller skadats i samband med skogsbruk. Omkring en fjärdedel av de inventerade lämningarna är skadade eller grovt skadade.

Rapporten: ”Hänsynen till forn- och kulturlämningar – Resultat från Hänsynsuppföljning Kulturmiljöer 2013 visar att de vanligaste orsakerna till skador på forn- och kulturlämningar är körskador, avverkningsrester, plantering och markberedning.”

De långsiktigt viktigaste framgångsfaktorerna för att bevara skogens kulturmiljöer är tydliga rutiner, utbildning samt information i hela avverkningskedjan. Grundläggande

för att åstadkomma förändring i positiv riktning är att skogsbruket involveras och engageras i de olika åtgärder som krävs för att minska skadorna.

Sverigedemokraterna vill att Skogsstyrelsen ska utöka sin rådgivning kring natur- och kulturmiljövårdsåtgärder inom skogsbruket. Bland annat vill vi stödja arbetet med att registrera hittills okända forn- och kulturlämningar som underlättar skogsägarens och skogsentreprenörens arbete för att upptäcka och förhindra skador på fornlämningar i skogen. Med moderna it-verktyg kan de redan kända och registrerade fornlämningarna enkelt föras över till skogsbruksplaner och till maskinernas GPS-utrustning.

Art- och habitatdirektivet respektive Fågeldirektivet

Artskyddsdirektivet innebär att skogsbruk i praktiken skulle vara förbjudet om direktivet strikt följdes. Det innehåller nämligen ett förbud mot att störa fåglar eller skada deras häckningsplatser, oavsett var de befinner sig. Implementeringen av direktivet i svensk lagstiftning, främst genom artskyddsförordningen går, särskilt vad gäller fåglarna, betydligt längre än vad direktivet säger.

Dessutom finns det en stark kritik kring hur Sverige som helhet har arbetat med rapporteringen till EU vad gäller art- och habitatdirektivet. Detta har till stor del skötts av Artdatabanken vid SLU utan insyn från övriga aktörer. I rapporteringen, som ligger till grund för utvärdering och skyddsarbete i Sverige, har inte ens den fjällnära barrskogen en gynnsam bevarandestatus enligt de uppsatta kriterierna trots att dessa områden till stor del redan är skyddade sedan lång tid tillbaka.

Vi menar att man inte kan ha den svenska rapporteringen av Art- och habitatdirektivet som utgångspunkt för en utvärdering av vare sig miljömålet Levande skogar i stort eller av huruvida vissa naturtyper i sig mer specifikt har gynnsam status eller inte. Sverige bör istället utifrån egna definitioner på olika naturtyper sätta upp mål för bevarandet helt bortsett från befintliga definitioner på EU-habitaten.

Nyckelbiotoper

Svenska FSC (Forest Stewardship Council) etablerades i Sverige i mitten på 1990-talet. En arbetsgrupp utarbetade ett förslag till svensk FSC-standard för skogsbruk som godkändes 1998, inklusive ett åtagande från parterna att inte avverka i nyckelbiotoper.

Nyckelbiotopernas tillkomst har kommit att bli till stor nackdel för många markägare, som ofta hamnar i en exproprieringsliknande situation utan möjlighet till rimlig kompensation. Industrin kan inte, utifrån certifieringens krav, köpa virke från skogar som klassas som möjliga nyckelbiotoper, men inget system finns idag för ersättning för intrång eller ekonomisk kompensation på annat sätt som är kopplade till möjliga nyckelbiotoper. För att ett område som pekats ut som möjlig nyckelbiotop ska leda fram till en ekonomisk uppgörelse med markägaren måste den skyddas i ett formellt avtal, vanligen som ett naturreservat, biotopskyddsområde eller med ett naturvårdsavtal.

Regeringens ursprungliga syfte med att ge Skogsstyrelsen i uppdrag att inventera nyckelbiotoper var att skaffa sig ett material kring hur skogsområden för officiellt skydd skulle kunna prioriteras. Även om Skogsstyrelsen beslutar att inte skapa formellt skydd

för en möjlig nyckelbiotop, kvarstår den i förteckningen över nyckelbiotoper och kan alltså i praktiken inte avverkas. Nya ställningstaganden kring möjliga nyckelbiotoper görs mycket sällan och rutiner för avförande av möjliga nyckelbiotoper som inte leder fram till formellt skydd saknas.

Det har vidare visat sig att nyckelbiotoperna inom en och samma region ofta innehåller samma biologiska mångfald avseende rödlistade arter. Detta indikerar dels att många arter som legat till grund för tillskapandet av nyckelbiotoper på sikt kan komma att avföras från rödlistan eftersom de är betydligt vanligare förekommande än vi hittills anat, dels att onödigt många biotoper som skyddats har liknande artsammansättning av sällsynta arter inom regionen. Dessa områden skulle sannolikt skyddas mer effektivt genom den ansvarsfulla familjeskogsbrukarens kunskaper och intresse för sin egen skog. Utifrån det sätt möjliga nyckelbiotoper idag hanteras inom FSC-certifieringen, hotar det tilltron till både certifiering som sådan som till den så kallade rödlistan.

Skogsstyrelsen bör genomföra en översyn av dagens nyckelbiotoper, så att inte vissa känsliga naturtyper är vare sig över- eller underrepresenterade. Dessutom bör Skogsstyrelsen löpande avregistrera nyckelbiotoper som inte längre är ändamålsenliga

[Motionärernas namn]

Anders Forsberg (SD)

Martin Kinnunen (SD)

Runar Filper (SD)